

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobců: **a) F. K.**, zast. JUDr. Milanem Růžičkou, advokátem se sídlem Bratranců Veverkových 702, Pardubice, a **b) J. F.**, zast. JUDr. Ivanou Kožíškovou, advokátkou se sídlem Novodvorská 416/141, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1, **za účasti:** I. A. R., II. A. V., III. J. V., IV. J. V., V. M. V., VI. R. V., VII. Ing. V. H., zast. Mgr. Radkem Látem, advokátem se sídlem Smilova 547, Pardubice, VIII. L. K., v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2026, č. j. 11 A 81/2025-148, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2026, č. j. 11 A 81/2025-148, **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 27. 5. 2024, č. j. MK 37413/2024 OPP, žalovaný podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v relevantním znění (dále jen „zákon o památkové péči“), prohlásil archeologickou polykulturní lokalitu na vyjmenovaných pozemcích za kulturní památku (výrok I. prvostupňového rozhodnutí) a zároveň rozhodl, že na jiných vyjmenovaných pozemcích archeologickou polykulturní lokalitu za kulturní památku neprohláší (výrok II. prvostupňového rozhodnutí). Rozhodnutím ze dne 22. 4. 2025, č. j. MK 34693/2025 OLP, ministr kultury některé z rozkladů podaných proti výroku I. prvostupňového rozhodnutí zamítl a tento výrok potvrdil (výrok I. rozhodnutí ministra). Zbylé rozklady ministr kultury zamítl jako opožděné (výrok II. rozhodnutí ministra).

[2] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 5. 2026, č. j. 11 A 81/2025-148, zrušil rozhodnutí ministra (výrok I. napadeného rozsudku) i prvostupňové rozhodnutí žalovaného (výrok II. napadeného rozsudku), nepřiznal žalobci a) náhradu nákladů řízení (výrok III. napadeného rozsudku), přiznal žalobkyni b) náhradu nákladů řízení (výrok IV. napadeného rozsudku) a rozhodl, že osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení (výrok V. napadeného rozsudku).

[3] Žalovaný (stěžovatel) podal proti výrokům I., II. a IV. rozsudku městského soudu kasační stížnost spojenou s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s.

[4] Věcně stěžovatel namítá, že městský soud překročil rozsah přezkumu definovaný žalobami, když zrušil v celém rozsahu jak rozhodnutí ministra, tak prvostupňové rozhodnutí stěžovatele. Žalobu přitom podali pouze vlastníci dvou pozemků, které tvoří jen malou část dotčené lokality. Stěžovatel je přesvědčen, že městský soud měl přezkum omezit pouze na tyto pozemky, neboť ostatní účastníci správního řízení žalobu nepodali, jen někteří z nich vystupovali jako osoby zúčastněné na řízení. Soud přesto zasáhl i do jejich práv. Podle stěžovatele soud nepřipustně zasáhl i do práv vlastníků pozemků, na nichž kulturní památka prohlášena nebyla, neboť i ty se vrátily do řízení a podléhají režimu předběžné ochrany. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil, příp. změnil tak, že jeho výrok omezí pouze na pozemky žalobců.

[5] V odůvodnění návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že by před vydáním rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci samé mohlo dojít k ohrožení či poškození archeologické lokality zemědělskou či stavební činností. Taková újma by podle něj mohla být nepoměrně větší než újma, která vlastníkům pozemků může vzniknout přiznáním odkladného účinku. Odkladný účinek by byl rovněž v zájmu vlastníků pozemků, na nichž nebyla archeologická polykulturní lokalita prohlášena, neboť zrušením výroku II. prvostupňového rozhodnutí se i oni dostali do nejistého postavení a obnovily se účinky předběžné ochrany. Stěžovatel konstatuje, že přiznání odkladného účinku by nebylo v rozporu s veřejným zájmem, jímž je ochrana kulturního dědictví. Závěrem poznamenává, že práva žalobců nebudou vůbec dotčena, neboť návrh na přiznání odkladného účinku ani kasační stížnost samotná nesměřují proti napadenému rozsudku v rozsahu, v němž zrušil rozhodnutí ve vztahu k pozemkům žalobců parc. č. XA a parc. č. XB v k. ú. D.

[6] Žalobkyně b) se ztotožňuje se závěry městského soudu. Zdůrazňuje, že rozhodnutí trpěla natolik závažnými vadami, že bylo zapotřebí zrušit je jako celek, nikoli jen ve vztahu k pozemkům žalobců. Proto podle ní není možné vyhovět ani kasační stížnosti samotné, ani návrhu na přiznání jejího odkladného účinku.

[7] Žalobce a) nesouhlasí s tím, že soud měl přezkum omezit toliko na část rozhodnutí, která se týkala pozemků žalobců. Takový postup by byl velmi formalistický, obzvlášť v situaci, kdy se nedostatek posouzení proporcionality i odkaz na listiny neobsažené ve spise týká celého napadeného výroku, nikoli jen některých dotčených pozemků. Žalobce a) má za to, že ani sám stěžovatel nepovažoval napadené rozhodnutí za pravomocné v části týkající se pozemků, jejichž vlastníci nepodali rozklad. Podle žalobce a) však městský soud skutečně překročil rozsah žalob, když zrušil celá správní rozhodnutí, nikoli jen napadené výroky. Žádný ze žalobců nenapadal výrok II. rozhodnutí ministra (zamítnutí opožděných rozkladů jiných účastníků řízení) ani výrok II. prvostupňového rozhodnutí (neprohlášení vyjmenovaných pozemků za kulturní památku). V této části se tudíž žalobce a) ztotožňuje se stěžovatelem a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí městského soudu a v souladu s § 110 odst. 2 s. ř. s., v aktuálním znění, rozhodl sám o žalobě tak, že vyhoví

pokračování

žalobě v jím navrhovaném rozsahu. Přímou návrhu na přiznání odkladného účinku se však žalobce a) nevyjádřil.

[8] Osoby zúčastněné na řízení se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dosud nevyjádřily.

[9] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost ze zákona odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[10] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tam, kde kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona, je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského (městského) soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pouze pro případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[11] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelem dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s. nejsou naplněny.

[12] Výjimečnost přiznání odkladného účinku je zapotřebí zdůraznit zejména v případech, kdy jej navrhuje správní orgán. Judikatura již opakovaně dovodila, že důvodnost návrhu na přiznání odkladného účinku není v takovém případě založena pouhou komplikovanou procesní situací, zájmem na jednotném postupu správních orgánů či dokonce výběru daní. Jak rozšířený senát zdejšího soudu uvedl v usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, publ. pod č. 3270/2015 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), za ohrožení důležitého veřejného zájmu lze považovat „vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku“. V témže usnesení zdejší soud za příklad újmy na straně žalovaného považoval rovněž nevratné poškození vzácné kulturní památky. Vysvětlil však, že v takových případech „musí soud poměřit s újmou žalobce či jiných osob, a v případě, že právním účinkem rozsudku krajského soudu [...] bude újma na straně žalovaného nepoměrně větší než újma jiných osob, musí ještě následně posoudit, zda přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovaného nebude v rozporu s jiným důležitým veřejným zájmem. Teprve po provedení uvedených kroků může být odkladný účinek kasační stížnosti žalovaného přiznán.“.

[13] Lze shrnout, že aby návrh na přiznání odkladného účinku v případě ohrožení kulturní památky mohl být úspěšný, musel by stěžovatel přesvědčivě tvrdit (a případně relevantním způsobem osvědčit), že poškození či zničení kulturní památky skutečně hrozí. Nelze se spokojit s toliko obecnými a hypotetickými úvahami o tom, že by mohlo dojít k poškození archeologické lokality stavební činností či hlubokou orbou. Stěžovatel neuvedl,

jaká konkrétní stavební činnost je na dotčených pozemcích zamýšlena (zda vůbec nějaká). K otázce hluboké orby sám stěžovatel ve vyjádření k žalobě konstatoval, že se jedná o postup výjimečný a ekonomicky náročný, navíc neprospěšný pro půdu samotnou. Není proto zřejmé, proč se stěžovatel obává, že některý z vlastníků pozemků bude takovou činnost provádět.

[14] Nejvyšší správní soud dále poznamenává, úlohou stěžovatele je hájit veřejný zájem na zachování kulturního dědictví (srov. § 1 odst. 1 zákona o státní památkové péči). Zájem na tom, aby na pozemcích vyjmenovaných ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí nebyla archeologická polykulturní lokalita prohlášena kulturní památkou, je soukromým zájmem vlastníků těchto pozemků (případně jejich pachtýřů či jiných uživatelů). Jelikož i na těchto pozemcích mohou být skryty archeologické nálezy, je zřejmé, že zájem vlastníků pozemků na minimalizaci ochrany je v konfliktu se zájmem na maximálním zachování kulturního dědictví. Tím soud v žádném případě nepředesílá, že by zájem na zachování kulturního dědictví měl převládnout, ovšem nelze přehlížet, že stěžovatel je povolán k hájení zájmu opačného, než je zájem vlastníků pozemků.

[15] Jak rozšířený senát zdejšího soudu upozornil již v usnesení ze dne 1. 10. 2008, č. j. 1 As 79/2008-105, publ. pod č. 2197/2011 Sb. NSS, je nepřípustné, aby žalovaný správní orgán v řízení o kasační stížnosti z pozice stěžovatele hájil zájmy účastníka správního řízení, který má pro ochranu svých zájmů vlastní procesní prostředky. Tato premisa se podle citovaného judikátu promítá i do podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovaného. Ani možný zásah do práv vlastníků pozemků vyjmenovaných ve výroku II. prvostupňového rozhodnutí tedy nepředstavuje dostatečný důvod pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatele.

[16] Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl.

[17] Zamítnutím návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé; svou podstatou se jedná o rozhodnutí dočasné povahy, proto z něj nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 25. června 2026

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu